

Mieheksi muuttuminen vapauttaa

Pohjoismainen teatteriryhmä Subfrau sekoittaa sukupuolirooleja

VAASA

Laura Kurko-Kauranen

Nuorten naisten perustama pohjoismainen teatteriryhmä Subfrau vieraillee Vaasassa viikonloppuna. Ryhmän teokset käsittelevät aina sukupuolisuutta, valtaa ja seksuaalisuutta, niin myös The Subfrau Acts, joka on ryhmän neljäs teos.

Uusimmassa teoksessa ovat mukana **Joanna Wingren** ja **Sonja Ahlfors** Suomesta, **Lotten Roos** Rutosista ja **Ida Løken** Norjasta. Wingren ja Løken ovat esiintyneet näyttelijöinä Wasa Teaterissa, Sonja Ahlfors taas on tulossa sinne ensi kaudeksi.

Ryhmän perustivat vuonna 2001 Teatterikorkeakoulussa joukko pohjoismaisen maisteriohjelman opiskelijoita.

— Amerikkalainen drag king -artisti piti meille workshopin. Pukeuduimme kaupungille miehiksi, mikä oli hyvin vapauttavaa, kertoo Ahlfors.

Näyttelijät halusivat jatkaa sukupuoliroolien sekoittelua ja hämmäntämistä, sillä heitä häiritsee, että yhteiskunnassamme on niin tarkkaan määrättyä, miten mies ja nainen voivat käyttäytyä ja olla. Jo itse sukupuoli määrittää ihmistä ihan liikaa.

— Vauvoistakin kysytään ensimmäisenä, onko se poika vai tyttö, Ahlfors huomauttaa.

— Tarkoitus olisi, että meissä nähtäisiin ihminen, ei sukupuoli,

toivoo Roos.

Sukupuolikäsitteet ovat tulleet vastaan myös teatterimaailmassa.

— Opiskeluaikana aiheutti frustraatiota, kun tajusi että naisnäyttelijän roolit ovat usein kapeita. Tehtävä on monesti vain tukea sitä miehistä pääroolia. Ja yli nelikymppisen naisen roolit ovat todella vähäiset, huokailee Wingren.

— Teatteri on sukupuoliroolien suhteen vanhanaikainen taidelaji. Ohjelmistoissa on aina paljon klassikkoja ja perinteisiä roolimalleja.

Miehin tilan haltuunotto

Subfraun näyttelijät ovat huomanneet, että pukeutumalla miehiksi he aivan luonnollisesti ottavat suuremman tilan haltuunsa niin näyttämöllä kuin muullakin.

— Sitä kokemusta yritämme käyttää myös kaikessa näyttelijäntyössä, myös niissä tavallisissa naisrooleissamme.

Drag queenit eli naisina esiintyvät miehet ovat nykyään tuttuja, mutta drag king on uudempi asia. Miehenä esiintyvät naiset ovat herättäneet joissakin mieskatsojissa myös hämmennystä, jopa ärsytystä. Toisaalta monet naiset ovat kertoneet samaistuneensa rooleihin. Yleisöstä välittyy myös se, että esitys puhuttelee.

Kaksi erilaista koreografiaa

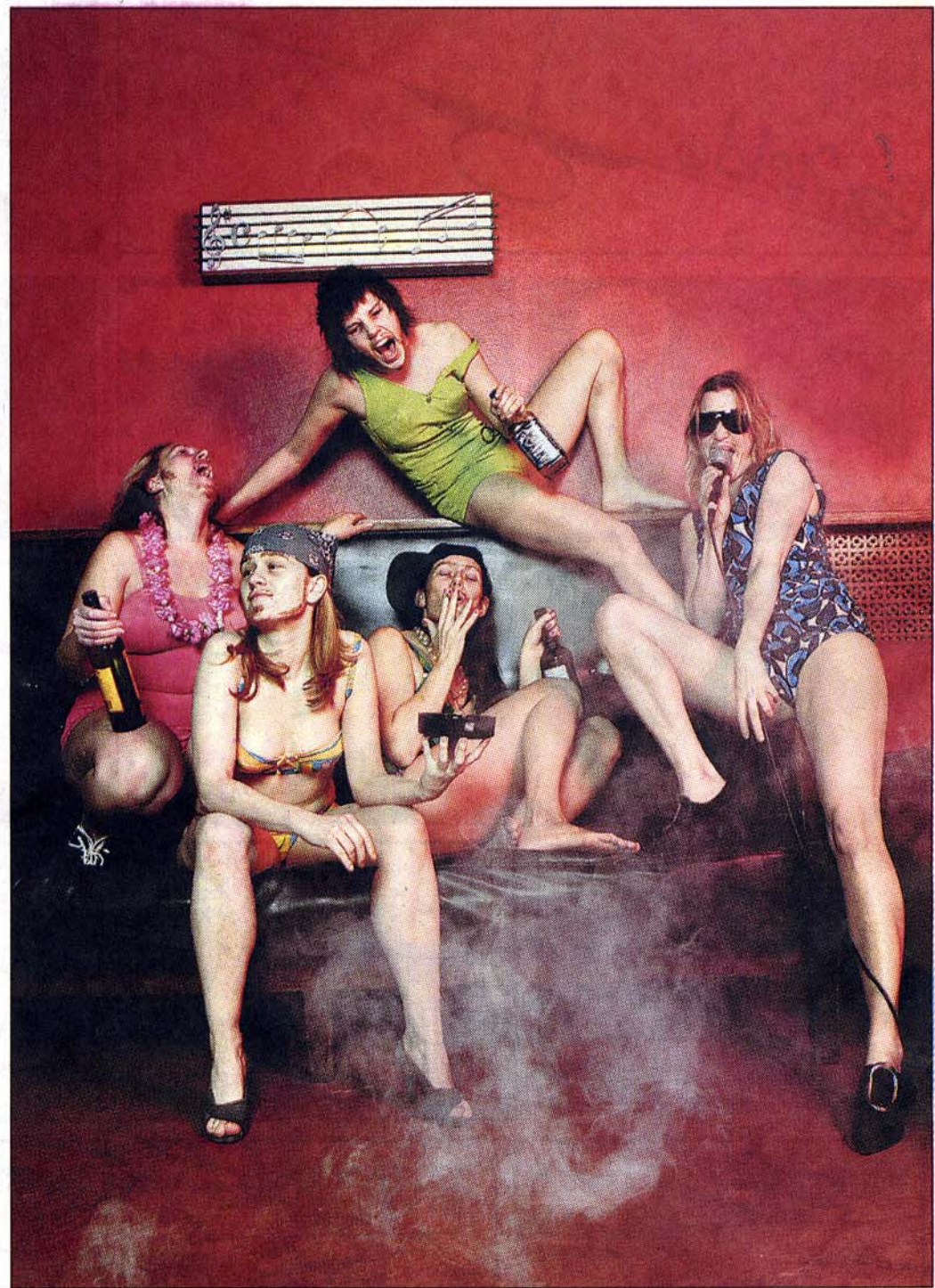
The Subfrau Acts yhdistää teatteria ja modernia tanssia. Ryhmä pyysi kahta koreografiaa, Sasha Pepelyaevia ja Arja Tiiliä tekemään koreografian samasta lähtökohdasta. Lopputulokset ovat kuitenkin täysin erilaiset. Ensimmäisessä näytöksessä nähdään Arja Tiilin cabareetyyppinen teos ja toisessa näytöksessä Pepelyaevin visuaalista teatteria.

Tiili on saavuttanut Suomessa mainetta performanssista ja tanssia yhdistävillä koreografioillaan. Tässä teoksessa hän vei naiset takaisin teini-ikänsä. He saivat muun muassa kirjoittaa itselleen kirjeitä nuoruuteen ja pohtia, millaisia nuoret tytöt ovat. Näistä aineksista syntyi hip hop -tyylinen koreografia.

Pepelyaev on vaasalaiskatsojille tuttu Wasa Teaterissa syksyllä pyörineestä *Maria Stuartista*. Tässä teoksessa hän otti lähtökohdaksi mielestään hyvin miehisen näytelmätekstin venäläiseltä Daniil Kharmsilta ja teki sen pohjalta fyysistä teatteria, jossa paperilla on tärkeä osuus.

Mittava kiertue edessä

Teatteriryhmän jäsenet tekevät yhteisen produktion noin kerran vuodessa. Muun ajan

Pohjoismainen teatteriryhmä Subfrau tutkii teoksissaan sukupuolisuutta. Tarkoitus on hämmäntää, herättää kysymyksiä ja viihdyttää. Tuoreimpaan teokseen ovat tehneet koreografian Arja Tiili ja Sasha Pepelyaev.

kukin työskentelee tahoillaan ja yhteyttä pidetään sähköpostilla. Monesti esitykset ovat ajoittuneet kesään, mutta nyt tehtiin keväksi ryhmän historian mittavin kiertue. Ryhmä on saanut tukea erityisesti pohjoismaisista rahastoista. Tätä teosta on esitet-

ty jo Helsingissä sekä Turussa ja Vaasasta suunnataan Tukholmaan, Göteborgiin, Malmöhön, Osloon, Reykjavikiin ja Kööpenhaminaan.

— Kieli ei ole tässä teoksessa kovin tärkeässä osassa tässä, vaan ilmaisu perustuu paljon

liikkeeseen ja visuaalisuuteen. Helsingissäkin yleisössä oli paljon suomenkielisiä, Subfraun näyttelijät kertovat.

The Subfrau acts Wasa Teaterin studionäyttämöllä la 23.4. klo 19 ja su 24.4. klo 16.